

Fordelsægtepagten

Speciel fransk ægtepagt til brug for hensiddende i uskiftet bo

af Max Ulrich Klinker, advokat og avocat

Når man køber fast ejendom og/eller bosætter sig i Frankrig er det næppe arvemæssige betragtninger, man umiddelbart spekulerer over. På et tidspunkt bør man alligevel opholde sig ved emnet. For de franske retsregler er ikke ganske som de danske.

Den efterlevende ægtefælle kan ikke sidde i uskiftet bo, fordi begrebet ikke findes i fransk ret. Det kan være en overraskelse for mange danske ejere af fransk ejendom, at man i tilfælde af dødsfald omfattes af fransk arveret.

Uskiftet bo er som nok bekendt primært et nordisk fænomen, og som indebærer, at der ikke skal skiftes (opgørelse af formueforhold – aktiver og passiver), når den første i ægteskabet dør. Et skifte kan udsættes til også den længstlevende er borte, hvilket indebærer, at man bortset fra sorgen over at miste en ægtefælle ikke skal udrede arv eller på anden måde påføres økonomisk hovedpine.

Det har vist sig at være en overraskelse for mange, at reformerne i 2007 på arveområdet i Frankrig ikke vedrørte *arverettens sammensætning*. Ændringerne i 2007, som fortsat er gældende, foranledigede *kun* ændring af *arveafgifter* således, at arv mellem ægtefæller ikke længere er afgiftspligtig.

Samtidig skal man være opmærksom på, at Arveloven i Frankrig tilstræber markant stærkere beskyttelse til børn end man kender fra Danmark.

Arvemæssige problemstillinger i et fransk dødsbo kan ikke løses ved et dansk fælleseje eller ved at begge ægtefællers navne er indskrevet i skødet. Det hjælper noget hen ad vejen, men det er langt fra tilstrækkeligt til at man kan tale om en passende løsning. Heller ikke et dansk eller fransk testamente, endsige en dansk ægtepagt, er tilstrækkeligt. Ikke sjældent ses, at man lader to og fem være lige eller på anden måde holder øjnene lukket.

Det siger sig selv, at sådan en adfærd afstedkommer, at den længstlevende får en "sildig opvågning".

Der er imidlertid en mulighed for at komme meget nær den danske retstilstand ved, at ægtefællerne i Frankrig opretter en særlig fransk ægtepagt, som omtales som **Communauté universelle avec attribution au survivant** (dansk: *Ægtepagt med bestemmelse om fuldstændig overtagelse af fællesejet for længstlevende*), eller af flere rådgivere kort og godt "**Fordelsægtepagten**". Det kan være en fornuftig ordning, når man skal tilpasse sig til de noget anderledes franske arveregler.

I Danmark anvender man udtrykket ægtepagt alene i situationen "*inter vivos*", det vil sige for retsforhold i levende live; *før* død. Der kan være mange anledninger til en ægtepagt i Norden. Det typiske eksempel er, at man gifter sig over hals og hoved, hvor en efterfølgende skilsmisse ellers ville kunne resultere i, at en væsentlig del af fællesejet skal deles og afleveres med risiko for, at familievirksomheden påføres et større tab eller en ruin.

I Frankrig anvendes en ægtepagt også for tilvalg af fælleseje og for bestemmelser "*post mortem*", det vil sige *efter* død; en arvesituation.

En aftalt form for uskiftet bo

Hvis ægtefællerne *ikke* har forberedt sig på de almindelige franske arveregler, vil den længstlevende i en fransk arvesag være dårligere stillet end i Danmark. For den længstlevende er ikke tvangsarving, og er derfor kun berettiget til 1/4 af afdødes bodel. Børnene vil blive medejere af den franske ejendom, og alle større dispositioner vil kræve børnenes medunderskrift. Hvis der ikke er oprettet en fordelsægtepagt eller truffet andre arveretlige dispositioner.

Den særlige franske fordelsægtepagt kan kun anvendes ved ægteskaber med fællesbørn og af ægtepar uden børn. Andre familiesammensætninger, fx. særbørn, kan tilgodeses med alternative arveretsdispositioner.

Det er en betingelse, at der i ægteskabet er normalt fælleseje. I Danmark vil det sige, at man ikke har truffet familieretlige dispositioner efter at man som ægtefæller gik ned af kirkegulvet (!).

Fordelsægtepagten har til formål at sikre, at længstlevende *uden* bobehandling og *uden* at skulle betale boafgifter kan overtage hele ejendommen efter førstafdøde - omtrent som ved et dansk uskiftet bo.

En væsentlig fordel ved denne form for ægtepagt er, at den længstlevende ægtefælle bliver enejer, uden at et egentligt fransk dødsbo etableres med registrering af aktiver og passiver, notarudgifter, arveanmeldelse og strenge tidsfrister, hvilket for sidstnævnte indebærer, at et skifte skal være gennemført senest seks måneder efter dødsfaldet, når afdøde var bosat i Frankrig. Uden for Frankrig er tidsfristen dog tolv måneder.

Med fordelsægtepagten tildeles den længstlevende automatisk afdødes franske bodel til eje, og denne er derfor endnu bedre stillet end hvis der var tale om et dansk skifte.

Den efterlevende ægtefælle har herefter den fulde råderet og er ikke forpligtet til at disponere med børns og eventuelt svigerbørns samtykke. Ganske vist har arveretsreformen fra august 2007 – som nævnt indledningsvis - stillet den længstlevende ægtefælle bedre end tidligere, idet der som udgangspunkt i ægteskaber med almindelige økonomier ikke længere skal svares tunge arveafgifter. Men der skal fortsat skiftes, og der skal skiftes indenfor forholdsvis korte terminer. Selv i mindre boer.

Ulemper for børnene

For afdødes børn er der dog et aber-dabei ved fordelsægtepagten. Uden bobehandling og uden arveafgifter kan man nemlig ikke senere anvende det franske bundfradrag for arveafgifter, som er på € 159.325 Euros (2011) per afdød. (Beløbet index-reguleres). Dette fradrag kan således kun anvendes én gang, nemlig når længstlevende ægtefælle afgår ved døden.

En anden ulempe for børnene kan være, at den efterlevende ægtefælle kan gifte sig igen og etablere fælleseje med sin ny ægtefælle. Men i så fald har børnene ret til kompensation i en *action en retranchement*, der til enhver tid giver dem (som i det nye ægteskab bliver særbørn) ret til at gøre krav på deres tvangsarv.

Såfremt ægtefællerne har særbørn, kan fordelsægtepagten ikke oprettes, men her kan et fransk ejendomsinteressentskab (*Société Civile Immobilière*) og/eller et generationsskifte med brug af de favorable franske gaveregler være mulige løsninger. Alternativt oprettelse af et fransk testamente.

To af samme køn

Ægtepagten kan også oprettes af registrerede partnere.

Det anbefales, at en fransk ægtepagt for to af samme køn ledsages af retsinstrumentet PACS – *Pacte Civile de Solidarité*, selvom det ikke er obligatorisk. Primært set indeholder PACS skattebegunstigende forhold som adgang til skattefradrag m. m. på lige fod med ægtefæller. PACS kan i Frankrig oprettes af både to af samme og to af forskelligt køn.

Kan arrangeres i Danmark eller i Frankrig

Den franske ægtepagt kan enten oprettes for en fransk notar eller etableres i Danmark ved en tosproget fuldmagt, der underskrives på et dansk notarialkontor (dommerkontor).

Den franske notar formaliserer herefter fordelsægtepagten efter modtagelse samt et fransksproget *certificat de coutume* (der et sædvaneskrift om danske ægteskabsregler og formueforhold mellem ægtefællerne), og som udfærdiges af en dansk advokat med fransk ret som rådgivningsområde. Forinden har notaren – som regel via den danske advokat – modtaget kopi af pas, dåbs- og vielsesattester samt kopi af skøde for ejendommen eller dens ejendomsattest. Møder man selv op hos en notar uden en franskregistret advokat, må man forvente at måtte afholde udgifter til en autoriseret translatør.

Ægtepagten gælder for al fast ejendom i Frankrig, såfremt ægtefællerne er fast bosat i Danmark eller i et andet land. Flytter de senere til Frankrig kan ægtepagten ved en ny notarforretning udvides til at omfatte hele deres formue. Er man fast bosat i Frankrig, oprettes ægtepagten med det samme til at omfatte al formue. Det vil sige, at ikke kun fast ejendom i Frankrig omfattes.

Fordelsægtepagten har gyldighed fra tidspunktet for notarens underskrift. Selve dokumentet er først offentligt færdigregistreret et par måneder senere dels i Udlændingeregisteret i Nantes og dels i centralregisteret for Testamenter i nærheden af Aix-en-Provence.

Bevis for registrering bør naturligvis opbevares, men en udskrift kan i øvrigt altid rekvireres fra de omtalte registre.

Ægtepagten er fortsat gældende, selvom man sælger sit hus et sted i Frankrig for at købe et andet sted i Frankrig – eller sågar i de franske oversøiske departementer (DOM/TOM), fx. Martinique. Der skal ikke etableres en ny ægtepagt.

Ægtepagten fungerer derfor også som et testamente, og den bortfalder ved skilsmisse. I modsætning til franske testamenter, som fortsat består efter en skilsmisse med mindre man selv *aktivt* tilbagekalder testamentet.

Den franske fordelsægtepagt er, til trods for at der ved en ejendom af selv mindre værdi ikke er meget at spare i boafgifter, et særdeles effektivt middel til at beskytte længstlevende ægtefælle, og derved udsætte skifte med tvangsarvinger samt desuden mod en dyr og ofte papirtung fransk arvesag på et tidspunkt i livet, hvor sorgen tynger.

Når den første ægtefælle dør, skal en oversættelse af dødsattest samt ægtepagten indsendes til det franske myndigheder.

Deres advokat kan varetage denne opgave, ligesom denne kan varetage en komplet ekspedition af ægtepagt, som også omfatter notar, notarudgifter, franske registreringer, oversættelser og korrespondance.

Artiklen kan frit anvendes med anførelse af kilde.

Cabinet Klinker - Cabinet d'Avocats

13, Boulevard Gambetta
06000 Nice
FRANCE

info@klinker.fr

Tel. +33 (0) 4 92 15 05 05